

- облік рецептур м'ясної продукції;
- автоматизація обчислення наступних задач:
- визначення кількості групового асортименту виробництва ковбас;
- визначення кількості ковбас за асортиментом у визначеній групі;
- розрахунок кількості основної сировини;
- розрахунок кількості певної сировини за видами.

Висновки. Таким чином, застосування інформаційної системи повинне сприяти підвищенню якості підготовки інженера-технолога відповідно до проблем сучасності. Крім того, можливість автоматизації обліку інформації та вирішення технологічних задач дозволяє більш ефективно використовувати інформаційну базу та звільнити від обчислювальних операцій у наукових дослідженнях.

Список літератури

1. Скурихіна, Л. А. Застосування інформаційної системи в підготовці інженерів-технологів [Текст] / Л. А. Скурихіна, Т. Р. Кочарова, І. Г. Сибірякова // Стратегічні напрямки розвитку підприємств харчових виробництв, ресторанного господарства і торгівлі : Міжнар. наук.-практ. конф. : [матеріали] / Харк. держ. ун-т харч. та торг. – Х., 2008. – С. 125–126.

2. Шевченко, Н. А. Access 2003. Искусство создания базы данных. [Текст] / Н. А. Шевченко. – М. : Пресс, 2005. – 160 с.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© Л.А. Скурихіна, І.Г. Сибірякова, Т.Р. Кочарова, 2009.

УДК 517.2, 5173

В.І. Симоненко, ст. викл.

Т.В. Демченко, ст. викл.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розглянуто питання організації самостійної роботи студента з використанням інформаційних технологій та контролю якості набутих знань.

Рассмотрены вопросы организации самостоятельной работы студента с использованием информационных технологий и контроля качества приобретенных знаний.

The question of the organization of students' self-study with the use of information technologies and control of the knowledge quality are considered

Постановка проблеми у загальному вигляді. Опанування фахових курсів базується на вивченні фундаментальних дисциплін – математики, інформатики тощо, які вивчаються на початкових курсах. Не маючи досвіду організації самостійної роботи, студенти потребують системи такої організації. У статті викладено основні принципи самостійної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасним тенденціям організації самостійної роботи студентів останнім часом приділяється посилена увага як з боку науковців, так і педагогів. Висвітленим у статті питанням значна увага приділяється в роботах [1; 2].

Мета та завдання статті. Розв'язання проблем сумісної організації роботи викладача та студента для цілеспрямованої активізації та набуття знань під час вивчення фундаментальних дисциплін. Спрямування розвитку внутрішньої та зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, спрямований на вирішення нестандартних задач, ставить за мету творчий сумісний підхід викладача та студента до організації самостійної роботи, що сприяє активній особистій участі кожного студента у набутті знань.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному вищому навчальному закладі організація навчального процесу базується на принципах достатності наукового, пізнавального, інформаційного та методичного забезпечення, здатного закласти основу для самостійного творчого опанування й осмислення знань і прояву творчої та дослідницької ініціативи. Тому за останні роки в більшості вітчизняних університетів сталися позитивні зміни щодо зменшення частки аудиторних занять.

Самостійна робота, вміло організована досвідченим викладачем з застосуванням проблемного підходу, виводить на новий якісний рівень також практичні заняття та семінари НДРС. Тут переважає прямий та обернений зв'язок „викладач-студент”. Пошукова діяльність приймає інший характер, тому що студенти приходять до них з визначеним запасом знань за темою, отриманих на лекції та під час самостійного опрацювання матеріалів за підручниками, навчальними посібниками та технічною літературою, інформаційними системами. У цьому випадку треба не стільки організувати та провести пошук, скільки направити його. Головна роль викладача полягає у тому, що він робить вступ, створює проблемні ситуації, ставить додаткові питання, коментує отримані результати, підводить підсумки.

Навчальний час для самостійної роботи має становити 1/3–2/3 загального обсягу навчального часу студента для конкретної дисципліни. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами та вказівками, завданнями викладача.

Але зменшення аудиторних занять далеко не завжди супроводжувалось і супроводжується якісним наповненням змісту самостійної роботи та контролю її результатів. Слід сказати, що студенти європейських вищих навчальних закладів значно плідніше працюють під час самостійної роботи порівняно з нашими студентами, оскільки мають напружені індивідуальні завдання, які повинні виконати під час самостійного опрацювання навчального матеріалу.

Сучасний стан інформаційного забезпечення звів суть лекції до консультативно-оглядового означення проблеми й аналізу можливих напрямів її вирішення. Усі світові та пропоновані останнім часом національні стандарти за основу навчання беруть самостійну, творчу роботу того, хто навчається. На цьому принципі базуються і новітні, включно інформаційні, технології навчання. Як показують моніторинги, часто причиною неуспішності студента в сучасних умовах соціально-економічного, політичного, психологічного та побутового перевантаження є його невміння організувати свою навчальну діяльність поруч із соціальною та побутовою зайнятістю. Тому завданням педагога є допомога студентові в організації навчальної та інших видів діяльності, а також чітке розмежування тих видів навчальних робіт, які виконуються в аудиторії та в позааудиторний час. Розвиток вищої освіти передбачає використання активних методів навчання, спрямованих на розкриття пізнавальних здібностей, формування знань та умінь самоосвіти студентів.

Система навчально-методичних засобів, необхідних для самостійної роботи студентів, передбачає підручники, навчальні та методичні посібники; комплекти лекцій викладача тощо. Такі засоби, після їх ретельного опрацювання, дозволять оволодіти системою знань, умінь та навичок потрібних для оволодіння спеціальних дисциплін; розвинути логічне мислення і просторові уявлення, підвищити алгоритмічну, інформаційну культуру, пам'ять, увагу, інтуїцію.

Крім того стрімкий науково-технічний прогрес приводить до швидкого зростання наукових знань, появи нових наук, введення їх у програми вищих навчальних закладів.

Це, у свою чергу, приводить до скорочення аудиторного часу, який відводиться на вивчення традиційних дисциплін. У результаті значна частина фундаментального курсу виноситься на самостійне вивчення.

Але, в одно час, завдяки цьому прогресу поширилася практика масового розміщення у відкритому доступі результатів новітніх наукових досліджень. Таке розміщення припускає умовно безкоштовний доступ користувачів Internet до онлайн-ових наукових публікацій з правом читати, копіювати, розповсюджувати, друкувати та посилатися на них, тобто використовувати для будь чого. Відкритий доступ – це сучасна практика наукової комунікації.

Звідси з'являється необхідність в підготовці матеріалу для самостійної роботи студента орієнтованого на комп'ютерні класи. Це може бути CD-ROM – ефективний та головний інструмент самостійного навчання завдяки компактності, більш виразливого представлення навчального матеріалу (відео, звук, анімація), інтерактивності, малої вартості.

Ще одним без сумніву потужним засобом для самостійної роботи є Internet, однак безконтрольно накопичувана в ньому інформація може надати „ведмежу послугу” найбільш довірливим користувачам. У вітчизняних та закордонних ЗМІ досить часто наводяться приклади з попередженнями про не дуже, або дуже некоректно викладену інформацію в Internet. Тільки ерудований викладач може виступити експертом якості знайденої студентом інформації. Така організація самостійної роботи студентів дозволить реалізувати індивідуальний підхід до вивчення дисципліни і поширювати особисту «бібліотеку» повноцінних електронних підручників з дисциплін, що викладаються.

У сучасних умовах, як було сказано, збільшився обсяг інформації, який повинен засвоїти студент, а це ще більше піднімає питання контролю знань як показника засвоєння інформації студентами. Ефективним засобом контролю, на наш погляд, є тестування студентів з дисциплін, що вивчаються. Мається на увазі комп'ютерне тестування.

Досвід показав, що під час тестування тести використовуються не тільки, як засіб контролю, але і як засіб опосередкованого навчання і самостійної роботи студентів.

Розроблено багато програм-тестів, які гнучко можна адаптувати під різні дисципліни та врахувати індивідуальні особливості студента. Якісний та ефективний підбір тесту:

1) підвищує зацікавленість студентів у навчанні, підвищується рівень знань;

- 2) збільшується обсяг знань самостійної роботи;
- 3) зменшується навантаження на викладача;
- 4) у викладача є змога аналізувати структуру знань кожного студента;
- 5) процес оцінювання знань є більш об'єктивним.

Посилення у навчальному процесі ролі самостійної роботи студентів у поєднанні з відповідним інтерактивним забезпеченням та сучасними засобами навчання та контролю надає змогу студентам не тільки набути професійних знань та навичок, а й навчитися поповнювати їх протягом подальшої професійної діяльності, що підвищує конкурентоспроможність фахівця на ринку праці.

Висновки. Сучасні тенденції організації самостійної роботи студентів сприяють вирішенню завдань підготовки конкурентоспроможних фахівців, знання та вміння яких відповідатимуть вимогам європейського ринку праці.

Список літератури

1. Збірник наукових праць [Текст] / За заг. ред. проф. В. І. Євдокимова. – Харків : ХДПУ, 2001. – Вип. 15. – 199 с.

2. Стеченко, Д. Інновація та якість підготовки фахівців у вищій школі [Текст] / Д. Стеченко // Вища школа. – 2002. – № 1. – С. 44 – 48.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© В.І. Симоненко, Т.В. Демченко, 2009.

УДК 658.5

В.В. Чаговець, канд. екон. наук

Ю.В. Землянко, асист.

КОМПЛЕКС ПРОГРАМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАТИКА»

Наведено розробку комплексу програм для самостійної роботи студентів над темами дисципліни «Інформатика».

Представлена разработка комплекса программ для самостоятельной работы студентов над темами дисциплины «Информатика».

Development of the complex of programs for students' self-study at the topics of the branch of learning "Information science".